

tjak og meiningar

At taka antabus — ein ábyrgdarfull avgerð

Viðmerkingar til skrifvina í Dagblaðnum 14/3 og til eitt lesarabráv í Sosialinum 15/3-88 um antabus.

Ad LJK í Dagblaðnum: Tað er rætti, at tað at brúka antabus er ongín viðgerð sum so, og sum viðgerðarháttur er Minnesotamodellið tí eisini nógv betri, mett út frá tí, eg havi lisið mær til.

Sjálvandi er ein bangin fyrri at drekka alkohol, tá ein hevur tikið antabus, tí tað er vandamikið — tað er endamálið við at nýta tað. Fyri mong er tað ein sannroynd, at antabus er ein friviljad forðanfyrri at drekka, meðan tey eru í ferð við at fóta sær.

At leggja dent á konfliktina ímillum trongdina at drekka og óttan fyrri tí, tá ein hevur tikið antabus, tað er at skjóta við síðuna av. Tann veruliga konfliktin er ímillum at drekka og ikki drekka. At nervaheilivágur verður brúktur eitt stutt tíðarskeið, meðan konfliktin er ringast at halda út, haldi eg ikki vera tann stóra skaðan, t.v.s. um hann ikki verður misnýttur. Høvuðsspurningurin er: hvussu verður tann veruliga konfliktin loyst soleiðis, at ein kemur heilskapður úr henni?

Frelsa hevur hjálpt mongum burtur úr rúsnismisnýtsluni — men

hon er ikki 100% — eisini ímillum tey frelstu er afturfal. Og at siga, at nýtsla av antabus visir misálit á Bibliuna og Gud, tað er at hava misskilt okkurt — at blanda okkurt saman, sum ikki eigur, fyrri at siga tað milt.

Ad «Dagur» í Sosialinum:

Dagur skivrar, at antabus ræðir teg frá at drekka. Sjálvandi! — tá ein hevur tikið antabus. Men tað er ikki soleiðis, at ein blivur bangin av sær sum heild ella gongur og er ræðsluslign alla tíðina. Ein torir ikki at drekka alkohol, tá ein hevur tikið antabus. Men tað, sum eisini er av týðningi at leggja dent á her, er, at áðrenn ein persónur tekur antabus, hevur hann/hon innsæð, at hann/hon í løtuni ikki klárar at standa ímóti trongdini við egnari megi. Hann/hon innsær sín veikleika á hesum eina økinum, tekur ábyrgdina av tí, og sum eina fyrstu avleiðing velur hann/hon persónliga at taka antabus, sum eina eyka forðing í eina tíð. Tað er ein máti at taka ábyrgdina fyrri sinum veikleika — t.v.s. sær sjálvum.

Men sum nevt, er antabus ongín viðgerð — hóast stórar broytingar kunnu henda við einum persóni, meðan hann/hon tekur

antabus. Men fyrri at tosa um viðgerð, skal nakað heilt annað inn í myndina.

Tað er møguligt, at antabus fyrri nokur kortini kennist sum ein spennitroyggja. Men um so er, er tað ein spennitroyggja, ein altíð sleppur úr aftur, tá ein vil. Ein kann bara halda uppat at taka antabus. Og tí er tað heilt burturvið at samanbera nýtslu av antabus við spennitroyggjur á psykiatriskum deildum — mær kunnugt fert tú ikki frivilliga í og úr teimum. Hin vegin, at billa fólk inn, at alkoholisma (skilt sum: misnýtsla av alkoholi) er ein sjúka — antin tú drekkur ella ei — sum um hetta var ein óreingiligur sannleiki, hóast tað ongantíð er prógvað, er fyrri mætt at royna at koyra fólk í spennitroyggju og taka ábyrgdina frá teimum.

Rúsnismisnýtslan er tó tann ringasta spennitroyggjan. Men uttan mun til hvør spennitroyggjan í hesum sambandi er — latið fólk sjálvi velja teirra egnu, og latið vera við at smoyggja eina ávísan niður yvir tey.

Nevnt verður, at í Íslandi verður antabus nær um ikki nýtt — og so onki meir. Hvat so? Eru serstakliga góð úrslit júst av teirri orsök? Hvørji eru úrslitini í Íslandi? Í tíðar-

ritinum Praksis 1986 (4) skivrar Georgía M. Kristmundsdóttir, ráðgevi á «SAA's ráðgivningscentere» í Reykjavík, um Minnesotamodellið. Hóast stutt er hetta ein upplýsandi grein, sum visir, at tað veruliga grundarlagið í Minnesotamodellini eksistentialistiskar teoriir, og sum soleiðis ikki er nógv aðræði, enn tað sum verður brúkt aðræði, t.d. her á Blákrossheiminum í Havn — sjúkumodellið undantikið. Um úrslitini sigur hon, at 3 ár aftan á viðgerð vóru 27% av øllum innlagdum

antin totalt alkoholfri ella høvdu bert notið alkohol ella annað rúsevni eina ferð. Hóast tey fyrivarni, ið eiga at takast við slíkari kanning, so kann ikki annað sigast, enn at úrslitini eru góð. Men eg dugi ikki at siggja, at tað er orsakað av at antabus ikki verður nýtt, soleiðis sum eg haldi at «Dagur» leggur upp til.

Fyri mær sær tað út til, at skrivini í Dagblaðnum og Sosialinum vilja leggja áherðslu á, at bert vit ikki nýta antabus, so «er den hellige grav velforvaret», og øll nýtsla av antabus er av tí ónda. Slíkt er ósaklig

skrivning um álvarsmál, og at undirmeta øll tey, sum persónliga velja at taka antabus. At samanbera antabus, sum ikki er nokur viðgerð, við Minnesotamodellið, sum er ein viðgerð, er púra hópisleyst.

Blákrossheimið 18/3-88
Jegvan Bæk, psykologur

Eingin tvingaður á Blákrossheimið

Við tað at nú aftur er so nógv skrivað um rúsdrekkasurningin, og eftir okkara metan, rættulig herferð í móti Blákrossheiminum, vilja vit undirritaðu gera nakrar viðmerkingar.

Fyri tað fyrsta verður ongín lokkaður ella tvingaður inn á Blákrossheimið. Øll koma eftir egnum ynski.

Tað næsta er, at tá ein kemur inn, verður boð sent eftir læknanum, sum kannar viðkomandi, og hevur ábyrgd av heiliváginum. Tvær sjúkraisyrstrar, psykologur, socialpedagogur, verkstaðsleiðari og onnur starvsfólk eru her á heiminum. Tá ið so viðkomandi

er blivin edrúur, fær hann sakliga upplýsing um, hvat viðgerðin inniber.

Heimið er ikki afturlatið. Mett verður, at tá ein er til viðgerðar, má ein ikki vera rúsaður. Tí fær viðkomandi eitt tilboð um antabus, sum stuðul meðan viðgerðin fer fram. Í Sosialinum verður antabus nevt sum kemisk spennitroyggja. Antabus blivur eingin bundin av, og ongar abstinensur eru, um ein leggur tað frá sær.

Rúsdrekka er sanniliga ein spennitroyggja, sum ikki bert rakar tey sjálvi; men øll rúndan um kenna sviðan áv tí.

Ein kann eisini føla tað sum spennitroyggja at vera innistongdur og latin

í pyjamas ella ganga á AA fundir og verða nevndur alkoholikari restina av livinum.

Tí má tað vera rættur hjá tí einstaka at velja, hvussu hann/hon vil koma sær burtur úr misnýtsluni. Tað er tí burturvið og ónærsligt, sum skrivað verður. Her hugsa vit um greinirnar í Sosialinum og í Dagblaðnum, og enn meira harmuligt, tá tað kemur frá teimum, sum hava kent sviðan og siga seg vera serken innan hetta økið.

Tórshavn 18. mars 1988
Starvsfólkini á Blákrossheiminum

Rúsdrekka eittrar bæði likam og sál

Eg fari at svara dulnavninum «Dagur» aftur í Sosialinum.

Spell at tú, sum hevur fingið so góða hjál, ikki torir at seta títt kristna navn undir.

Annars eri eg samd við tær í tí, at sakligt kjak er gott. Men fyrri mætt er tað ógvuliga einsporað, tað tú vilt siga. Eg havi ógvuliga ilt við at siggja bara positivt í tí. Fyri tað fyrsta: eg havi ongantíð sagt, at antabus er høvuðs viðgerðin á Blákrossheiminum. Tað vóni eg, tú sært rættad í Dagblaðnum.

Viðgerðin, sum er eitt tilboð á Blákross, hevur øll hasi evni, sum tú nevnið djúptvirkandi, og tí er antabus slett ikki tað, tú

sigur vera, alt hjá Blákross. Eg havi eisini ilt við at siggja, at tað tekur ábyrgdina frá tær, tá tú sjálvur velur at taka tað.

Siðan sigur tú, at eg mótsigi mær sjálvari. Tað geri eg ikki. Les, tað eg sigi, einaferð afturat.

Ein kann eisini doyggja, um ein fær ov nógvan heilivág. Serliga vandamikið er um tú blandar tað upp við rúsdrekka. Tú setir ræðumynd upp um antabus, og sjálvur sigur tú, at alkoholisma er deyðilig sjúka, so hvi taka ein stuðulsform burtur.

Mitt sjónarmið er, at um alkoholisma er sjúka, er tað ein umbering afturat fyrri at nýta rúsdrekka, tí í sær sjálvum er rúsdrekka

drekkja eitru bæði fyrri likam og sál, og tú fært sanniliga hjáárin av tí, um tú nýtir tað í meira lagi, fyrri til seinast at vera bundin at tí.

Blákrossheimið
18. mars 1988
Sölborg Dulavík